

ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΕΚΘΕΣΗΣ Γ ΛΥΚΕΙΟΥ

Το σημερινό θέμα αφορά την καλλιέργεια της ελληνικής γλώσσας. Καθώς δεν είμαι φιλόλογος, μπορώ να γράφω με αυγουσιτιάτικη ευχέρεια και προσωπικά: θεωρώ την ελληνική γλώσσα θησαυρό ανεκτίμητο της ανθρωπότητας, ιδίως επειδή αυτή συνδέει με την πνευματική παραγωγή της Αθηναϊκής Δημοκρατίας, το σπουδαιότερο **επίτευγμα** του ανθρώπου στη Γη, το οποίο παρέχει αδιάκοπα ιδέες, σύμβολα, εργαλεία λόγου και *αξιοπρέπειας*.

Αντιπαρέρχομαι, κατά περίπτωση τηλεγραφικά ή αναλυτικά, τα επιχειρήματα περί της θέσης, τότε, των δούλων και των γυναικών. Υπεραπλουστεύοντας: η Αθηναϊκή Δημοκρατία βελτίωσε την κατάσταση που παρέλαβε από την προκλασική εποχή, κι αν διαρκούσε, μάλλον θα τη βελτίωνε συνεχώς, παρά τις αντιστάσεις του κόσμου των γενών.

Θα με άφηναν ίσως αδιάφορο κάποια φαινόμενα *φθοράς* της ελληνικής γλώσσας, αν δεν φοβόμουν την αποσύνδεση από τις δημοκρατικές ιδέες. Με ένα παράδειγμα: δεν θα πρόσεχα στη γλώσσα της τηλεόρασης την περιττή εισαγωγή ξένων λέξεων ή τους στομφώδεις νεολογισμούς, αν δεν αναγνώριζα σε αυτά ένα βήμα προς την εγκατάλειψη ενός πολύτιμου οργάνου: του μέσου κατανόησης του πολιτισμού της Αρχαίας Αθήνας. Όσο βέβαια εξασθενεί η δυνατότητα κατανόησης, **εξασθενεί** και η αίσθηση οποιασδήποτε συμμετοχής στον πολιτισμό αυτόν.

Η ελληνική γλώσσα φθείρεται μέσα σε βοή **μεμψιμοιρίας** ή σε σιωπές αδιαφορίας. Στην πραγματικότητα, βέβαια, δεν «φθείρεται» σε τρίτο πρόσωπο, αλλά επειδή εμείς, ως υποκείμενα, την παραμελούμε και την καταστρέφουμε. Η καλλιέργεια της γλώσσας, ως ενέργημα συλλογικό, προϋποθέτει κοινωνική και πολιτική συμμετοχή. Ένα νεοφιλελεύθερο κράτος, που προγραμματίζει **αποκλειστικά** με βάση τις ανάγκες του προϋπολογισμού του, που στηρίζει τη δημόσια εκπαίδευση μόνο στο μέτρο που εξυπηρετείται παράπλευρα η αγορά και αφήνει τη χρηματοδότηση των ερευνών και

**...ΑΡΑ
ΠΕΡΆΣΕΣ!**

των συνεδρίων στη μεγαθυμία των χορηγών, που αυτοπροσδιορίζεται με κούφιας εθνικιστικές κορώνες σε τελετές και οθόνες, αυτό το κράτος δεν ενδιαφέρεται ούτε για τη γλώσσα ούτε για τη δημοκρατία. Το ίδιο ισχύει για ένα κοινωνικό σώμα αφοσιωμένο στην ιδιώτευση, στο κέρδος και στην κατανάλωση.

Η εξουσία προτιμά, αντίθετα, αντί του *διαλόγου*, τη σιωπή των αμυνών. Οι Αγγλοαμερικανοί ονομάζουν ήδη με τον όρο «intelligence» (νόηση, ευφυΐα) τις δραστηριότητες των μυστικών υπηρεσιών και τα προϊόντα της κάμερας. Να υποθέσουμε, άραγε, ότι ο όρος αυτός κάποτε θα αποσυρθεί από την περιοχή της *έλλογης* σκέψης και θα αφιερωθεί στις «έξυπνες» παρακολουθήσεις;

Όποιος διαλέγεται, ουσιαστικά χρειάζεται γλώσσα ικανή να μεταδίδει με ακρίβεια και πυκνότητα τα νοήματα. Όποιος δημιουργεί το πράγμα, χρειάζεται και δικαιούται επίσης να το ονοματίζει. Οι Αθηναίοι καλλιέργησαν την παρρησία, την ισηγορία, την επιείκεια, τη φιλοσοφία, γι' αυτό και εφηύραν τις αντίστοιχες λέξεις, που μένουν μέχρι σήμερα παγκοσμίως χωρίς **αξιόμαχο** λεκτικό ισοδύναμο. Τίμησαν τον δημόσιο χώρο και λόγο, γι' αυτό αποκαλούσαν δημιουργία μόνον ό,τι έκαναν δημοσίως και όχι τα εν οίκω. Πώς να μην είναι εν τω μεταξύ αγγλικοί ή γαλλικοί οι σύγχρονοι όροι περί τους υπολογιστές ή το αυτοκίνητο; Εκείνοι εφηύραν, εκείνοι βάφτισαν. Οι απεγνωσμένες εκ των υστέρων αποδόσεις στα ελληνικά ελάχιστα σώζουν ή αλλάζουν. Ας παράγουμε έργα και αγαθά, ας *συμμετέχουμε* σε δημόσιους διαλόγους επιστήμης, κοινωνίας ή πολιτικής, ώστε να παράγουμε και ελληνικά ονόματα.[...]

Δεν ξέρω αν τα ανελλήνιστα κείμενα, ιδίως στην τηλεόραση, συνιστούν αίτιο ή σύμπτωμα. Μάλλον ανακυκλώνονται τα δύο. Είναι ξεκάθαρο άλλωστε ότι οι εκφωνητές δεν υποψιάζονται ότι κάνουν λάθη, ούτε αξιολογούνται γι' αυτά από τους διευθυντές τους. Ο αγοραίος πολιτισμός, γενικά, αδιαφορεί για τη γλώσσα ως εργαλείο διαλόγου κοινωνικής και πολιτικής συμμετοχής και ανάλυσης.

...ΑΡΑ
ΠΕΡΆΣΕΣ!

ΑΡΕΙΜΑΝΙΟ
ΔΙΚΤΥΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Αναμενόμενο να αδιαφορεί και για την ελληνική γλώσσα ως εργαλείο επαφής με τα έργα της δημοκρατίας. Του Ν. ΠΑΡΑΣΚΕΥΟΠΟΥΛΟΥ*

Ελευθεροτυπία, Τετάρτη 19 Αυγούστου 2009

ΘΕΜΑΤΑ:

1) Περίληψη (100-120 λέξεις) 25 μονάδες

2) «Η εξουσία προτιμά, αντίθετα, αντί του διαλόγου, τη σιωπή των αμνών».

Να σχολιαστεί η φράση αυτή σε μια παράγραφο 100 περίπου λέξεων. 10 μονάδες

3) **επίτευγμα, εξασθενεί, μεμψιμοιρία, αξιόμαχο, αποκλειστικά**: Να γράψετε ένα συνώνυμο για κάθε λέξη που σας δόθηκε. 5 μονάδες

4) *συμμετέχουμε, έλλογης, διαλόγου, αξιοπρέπειας, φθοράς*: Να γράψετε ένα αντώνυμο για κάθε λέξη που σας δόθηκε. 5 μονάδες

5) Ποια η δομή, ο τρόπος ανάπτυξης και η συλλογιστική πορεία της 4^{ης} παραγράφου; 6 μονάδες

6α) Να δικαιολογήσετε τη χρήση των ρηματικών προσώπων στη 3^η παράγραφο.

6β) «Οι Αθηναίοι καλλιέργησαν την παρρησία, την ισηγορία, την επιείκεια, τη φιλοσοφία, γι' αυτό και εφηύραν τις αντίστοιχες λέξεις, που μένουν μέχρι σήμερα παγκοσμίως χωρίς **αξιόμαχο** λεκτικό ισοδύναμο». Να αναγνωρισθεί και να αλλάξει η σύνταξη (παθητική-ενεργητική).

6γ) «Να υποθέσουμε, άραγε, ότι ο όρος αυτός κάποτε θα αποσυρθεί από την περιοχή της *έλλογης* σκέψης και θα αφιερωθεί στις «έξυπνες» παρακολουθήσεις; ». Να δικαιολογηθεί η χρήση του ερωτηματικού. 9 μονάδες

Γ.ΕΚΘΕΣΗ

**...ΑΡΑ
ΠΕΡΆΣΕΣ!**

ΑΡΕΙΜΑΝΙΟ
ΔΙΚΤΥΟ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΩΝ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Σε ομιλία σας στη Βουλή των Εφήβων να αναφερθείτε στη σχέση μεταξύ γλώσσας (ελληνικής εν προκειμένω) και δημοκρατίας, αναλύοντας συγκεκριμένα το πώς η διαστρέβλωση, κακοποίηση της πρώτης –τόσο εκ μέρους της εξουσίας όσο και των πολιτών (γλωσσική ένδεια)- υπονομεύει τη λειτουργία της δεύτερης και το πώς αντίστοιχα η ποιοτική γνώση και χρήση της γλώσσας συμβάλλει στην αναβάθμιση συνολικά του πολιτικού και κοινωνικο-πολιτισμικού γίγνεσθαι.

40 μονάδες

**...ΑΡΑ
ΠΕΡΆΣΕΣ!**